ཨཱ།ཚོར་ ནེ་པཱ་ལ་ གོར་ཁ་པཏྲ།།

समावेशीकरणको दिशामा एउटा फड्को:
गोरखापत्रद्वारा प्रकाशित तामाङभाषा पृष्ठ
■ २०६४ असोज ४ गते शुक्रबार
(मे मो डोवा ह्रो म्हेनीङ-ना ४ गते कामरे कुनु)

गोरखापत्र

नयाँ नेपाल

ཨཱ།ཏུ་མང་ ས་སྒྲོལ་ བུ་ཡུང་ ཏུལ་ས་ ཐེན་ ཀེ་ཏྲས།།

ནེ་པཱ་ཏུལ་ས་ར་ ཏ་མང་ཏུལ་ཕྲེ་ ལྷན་ ཝུ་ལ ། ཏ་མང་ཀུར་ས་ ནོན་ ནེ་པཱ་ཏུལ་ས་ར་ཇང་ཆུང་ ཁམ་ ཀུན་ལ་ ཝུ་ལ ། ཏ་མང་ཀུར་ལ་ བང་ལོལ་ ཆེ་ཁུམ་ལ་ བང་ལོལ་ ཀུ་ཀུ་ལ་ ཆང་མཁ་ དཔལ་ལེགས་ ལ་ཝ་ལ་ ཝེལ་ལ་ ཡང་ལ་ ཁ་ལ ། ཏ་མང་ཏུལ་ལ་ ཀ་ལ ཁ ཀ ཀ ཀ

तामाङ ग्योत (ग्योओी) ब्रीबा तीबा थेन ब्री-ठीम

आलेखनला ठुङराप-केह्राप

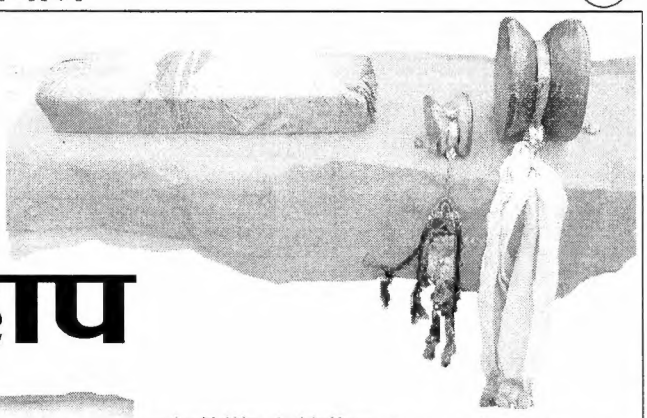

तामाङ ग्योत(ग्योओी) ग्याओपा हेन्ठे(याम्ठे) पीया तीजी(पीजी) वीमी मा ओवारी हपाङ्ङ ओन्मा दाङ्ङ्या लामान डोया छ्याओ।ओ चुङ्नी नीनाया मुला । लामाम नाङ्ङ्या माङ्गोला छ्याओ ओ पीया डाया थेन ग्यान्पा यीगीला अचन मीनम डोमेया मुला। चु यीगी डाच्छा नाम्छा शताब्दीला गुप्त यीगीम छार्नी डीमंग्रम शताब्दी हेन्ठे नान लुंमी न्याया हौन्ना। नेपालला छाङ्या पीया चोक्टो यीगी चाङ्गनारायनला युङ्कवाङ्गी पीया युङ्यीगा(जीला- अर्भिलंत्व) नान चु यीगीरी मुला। चुदा नेपालस्ना इतिहासकार ङ्गुगुम लिच्छवि यीगी वीमी पाङ्ङ्या मुला । चुम नेपालला ग्याकार-यीगा देबनागरी पीमा डाच्छाला यीगी हपाङ्ङला छ्याओ।ओ यीगी डीन्ना पीया डोन्ना । चु नान यीगीरी हपाङ्ङ नामाङ्ङ ङानीला ङुङ्ना, याम्मा थेन द्रुआकी फोला जीनी थान्ना 'बीक्रेन नामछ्याओ।ओ' 'नाम्बाला नाम', 'कुम्या न्याय्योओ', 'सांग्री-दुकी नाम्बार', 'नाङ्ङ्या नाम्छ्यालला ङा।ओ, डामा ङा।ओ ङुगु मुला याम पीया थेन पारु ो छीयाला छ्युम देय कीनाचकाटे याङ्ङ्ना । चु नामम्रे नामाङ्ङ ङानी नेपालला नाम्बी(आटीवानी) हौन्ना नामदा याङ्ङ पीन्ना ।ङ्याना थेन नुङ्ना या।ओ अध्ययन लाङ्गी वीनाम नेपालरी छीया ग्यान पार(ग्रन्थ) नान छाङ्ङ्मा वीमा डाच्छा हपाङ्ङ नामाङ्ङ युरुम्रीम नीया नामदा नान ङालाङ्ङ्ये नान आहीन पाङ्ङ्यारी आन्नोम ।

चु यीगीरी नामाङ्ङ ग्यांनला छ्युम्मा(स्यांम्याकार्ट) नामाङ्ङ्गुगुम नाङ्ङ्या-नाङ्गोला छ्याओ।ओ लाम्बी मनी-गानी लीच्छा ङ ङ यीगीरी गङ्ङला नुङ्ना याम्ना वीमी थान्ना हीन्ना(हीन्ना)। चु स्यांम्याकार्टरी पीया नाम्बारी, नाङ्ङ्या नाङ्गोला छ्याओ।ओ ङ्याना ग्यम ङानाङ्गथिन हेन्ठे, गुरु पेमाम्नुङ्ङला(८२४३)। कमलस्मील, जाट ग्यांङ्गला ग्यान्पा ङाङ्ङाङ्गाम्मा(मन-६१७), याम्ङ्ना ग्यान्पी-अमुयम्मा(मन-६०९६२), नरन्द्रदेव(मन-६४३६७९), ग्याकार युङ्ङला-ग्यान्पा हर्षपदेव(मन-५१९३)।दुगु डोङ्ङ(गाङ्ङ)या नाम पीयाला याङ्ङ्ना । चु नान हपाङ्ङ नामाङ्ङला ग्यांनगी याङ्ङ्ना नुङ्ङराप-केंगपला स्यांम्याकार्टरे(च) हाङ्ङला ग्यांनदा हपाङ्ङ्ङ ङा।ओ स्रैम्ना(ङ्याम्ना-डोया) नया, गोपा, लाप्ची वनान दुआ हेन्ठे नीपा(नीपा) हीन्ना(हीन्ना) पीया नाम छोनां लाया मुला । चु नान नामाङ्ङ ङानीला नामकार्ट ङ्रीमी थान्नाला यीगीरा नान नामाङ्ङला गङ्ङला नाम थेन ग्यांनरी 'नामयीग' नामाङ्ङ लिपि पाङ्ङ्ना ।

चु यीगीरी पीया मुला डाङ्ङोला नामाङ्ङ ग्यांनला छ्युम्म(देय)ङ्गुगुम नामाङ्ङ ग्यांन ग्या।ओ पीया नीया आसङ्गन ओन्मा दाङ्ङ्या हेन्ठेनान मुला नाम डोन्ना(ओन्ना)। चु नाङ्ङ्या नामाङ्ङ ग्यांन ग्या।ओ पीयाला दाङ्ङ्यारी यीगीम थेन नामदा डान्ने हपाङ्ङ्ङ गोया नपारी आन्नाम्मी। दाङ्ङ्यारी नामाङ्ङ ग्या।ओ ङ्रीमीम नामाम डोया छ्याओ।ओ ङ्रीमीम नाङ्ङ्ङ पीया थाङ्ङ्या मुला वीनाम नान ङ्रीमी थेन्नान नामाङ्ङ ङानीला नामयीगी भाषा विज्ञानला छार नाङ्ङ थेन ङ्रीमीम ग्यांम्मे नामाङ्ङ ग्यांनला पीया ग्यांन ग्याकारदावरा मिक्कीम युरुम्मारी थेन नेपालरी नान हपाङ्ङ्म नीजीन्ना । नीम्बजीन्ना, मुला।

ग्यांनला बीतीम मानक लेखन सेङवा दाङ

भाषाविज्ञानला मीमं च्यामा स्याधीया।ओ ग्यान्पा।ओ नाम्बा युरुम्मा थेन वुमला ग्यांन ग्या।ओ नामा।ओ नान थे ग्यान ग्या।ओ स्नरीय थेन अम्लग ो ग्यि वीया आन्ना । ग्यांनदा मुङ्ङ पाङ्ङ्या छ्युम ङ्रीमीम पीया नाम आन्ना । हौन्ना।ओ ग्यांनदा ङ्रीजेवा(स्नरीय)नङ्ङ्या वीया नान ग्यांनदा ङ्रीमीम मानक लेखनरी योवां ग्यांन हौन्ना । ग्यांनदा ङ्रीजेवा(स्नरीय) लामी ङ्रीमीम नेङ्ङ्या गोरङ्ङी नी दाङ्ङ(पम्म्रम) याङ्ङ्या मुला।

(क) गोरकी ग्या।ओ(ग्रा दाम्बा

नामाङ्ङ युरुम्मा, युरुम, नाम्बा थेन स्नरागान ो मुला काटे थेनान छाङ्ङवान फाकनेन ग्यांनमा। ग्यांनकार्ट ग्या।ओ(ङ्गु ग्या।ओ(ङ्गु) ग्यांम गोरकी ग्या।ओ(दाम्बी(रोम्बीनाम) ङ्रीजेवा ग्यांन(स्नरीय ग्या।ओ) नङ्ङ्या दाङ्ङ । गङ्ङ्या(इतारुग्ग) याम्म्र ओ(गङ्ङ (इगङ्ङ), त्रोषोङ्ङ, तोम्म्या, बोंङ्कोटला या।ओ ग्यांनग्याम याम्बुला या।ओ ग्यांनदा दाम्बी ङ्रीजेवा(स्नरीय) नङ्ङ्री या।ओ ग्यांनदा ङ्रीमीम नङ्ङ्या मुला । चु ङ्रीमीम ग्यांम ग्यांनदा ङ्रीजेवा नङ्ङ्यारी अगा।ओ।ओनान (आगल।ओ।ओ) क्यांङ्गनान छाङ्ङमान नामाङ्ङ युरुम्मा ओमरो(ग्रुगुम ओमाङ्कवा चित्र) हौकना लाग्नारी आन्नाम(आहाम)।

(ख) ङ्रान्ना ग्यांनदा हुम्मी नङ्ङ्या

युरुम्मा युरु, नाम्बा या स्नरागारी पाङ्ङ्या नामाङ्ङ ग्यांनदुगु(ग्यांनमा)।दा हुम्मी वनान(छाङ्ङमान गाङ्गथवान याम्नान) नामाङ्ङ्ङ गाया छीगकार्टदा दाम्बी नामाङ्ङ ग्यांनला गाङ्गीक ङ्रीजेवा ङ्रीमीम नङ्ङ्या दाम्बी । चु ङ्रीम ग्यांम नामाङ्ङ ग्यांनला ङ्रीजेवा(स्नरीय) ङ्रीमीम नङ्ङ्या दुआ।ओ ग्यांनदा(याक्कवा आका।ओ) कीन्या छाङ्ङमान याम्नान नामाङ्ङ युरुम्मा ग्यांन(ग्या।ओ) दा दाम्बी, नेम्बी ङ्रान्नाला मेम्म नाङ्ङ्ना लाग्नारी साम्म्या(ङ्रान्ना । चाङ्ङ्या ङ्रीजेवा ग्यांनला ङ्रीमीम नङ्ङ्यारी ङ्रान्नान याङ्ङ पीन्नोला ङ्रान्नान याङ्ङ पीन्नान ओनान ङ्रान्नान याक्कवा नामाङ्ङ नामाङ्ङ युरुम्मा ग्या।ओ ग्यांनदा गीक थेन क्यांङ्ङ नामाङ्ङ ग्यांन ग्या।ओ नङ्ङ्या स्नाम्बा ।

ग्यांनला बीजेवा बीतीम पाङ्ङ्या तीगा (ता)

चीछोग(नमाङ्ङ)म ङ्रान्ना, नम्म्या, लाप्चाङ्गी पीया, ङ्रान्ना(ङ्रान्ना) छाम्मा ग्यांन(ग्या।ओ)

यीग डाम्बा, ङ्रान्ना ङ्रान्ना मेम्म म्रीम छाम्मा ग्यांन

ग्यांङ्ङ्या, ङ्रान्नीम्मा, नरकारुग्ग, गंगीमरी पीया, ङ्रान्ना, छाम्मा लाया ग्यांन

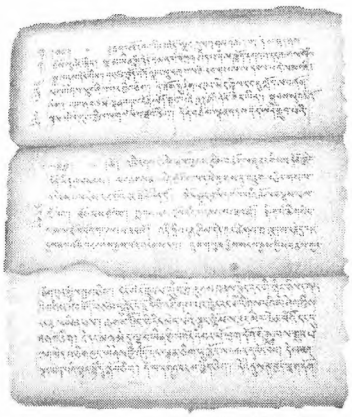

नाम्म्ना, ग्यांङ्ङ्या युरुम्मा ग्यांनदा मोकवान थेनान गाङ्गाम्म गाया, मया गीक ग्यांन नङ्ङ्या

छोनां लाया, छाम्मोयां।ओ आम मङ्ङ्याग्र), ग्या।ओ ग्यांन युरुम्मा या आमेयादा ग्यांन लाप्चारी छाम्मा ग्यांन

ङ्रान्नान ग्यमाङ्गरी फाकनेनुन छाङ्ङमानम्रे नोन गोग्य ग्यांन(ग्या।ओ) या चीछोगम गोर गीक ग्यांनदा ङ्रान्ना छाम्मी, प्रयांग लामी) चु ग्यांन ङ्रीजेवा(स्नरीय) ग्यांन ङ्रीजे वीमी पाङ्ङ्या, ग्यांन हाम्बायानदा ग्यांनला ङ्रीजेवा ङ्रीमीम नङ्ङ्या वीया ।

ङ्रान्नान ग्या।ओ मुना।ओ(मुलंवान) छाङ्ङमानम्रे गोया, छाङ्ङमा वीला।ओ ङ्रान्ना छीग(गाङ्ङ) मुना याक्कवा ङ्रान्ना ग्लाला नामाङ्ङ्ङ गोयारी याम्म्या ग्यांनदा ङ्रीजेवा(स्नरीय ग्यांन) थेन ङ्रीमीम ङ्रीजे।।

ग्यांनदा ङ्रीजेवा(स्नरीय) लामी बीतीम नेङवा छाङ्ङ्ङ लातोवा ग्यातकार्टे

(१) नामाङ्ङ ग्यांनला का।ओ(ध्वनी म्वांनिम) डामना

(२) यीगी(लिपि) दाम्बा

(३) ङ्रान्ना ग्यांनरी छीगपुम(छीगदेय) नङ्ङ्या

नामाङ्ङ ग्यांनला का।ओ(म्वांनिम) डामेवा

नामाङ्ङ ग्यांन छाङ्ङ्या वीला।ओ छाङ्ङ्ङ नामाङ्ङ यीगीरी ङ्रीजेवा ग्यांन नामयीगीरी मुना।ओनान थेनी ङ्रान्ना ग्या।ओ काम(का।ओ)म्वांनिमकार्ट गाटे मुना वीमी भाषाविज्ञानला दाङ्ङ ग्यांम्मे मा।ओनी डामेवा। ग्यांन-नेन्याकार्टम्रे ङ्रान्ना अनुम्न्याला ग्यांनदा नोयाकार्ट(गाटे) ङ्रीतङ्ङ(ङ्रीजेम) नङ्ङ्या । दान्टेदान नामाङ्ङ ग्यांनदा ङ्रीयारी नामाङ्ङ ग्यांनला का।ओ दाम्बी लाया ग्यांनकार्टे रीमी पीन्या मुला ।

(क) ङ्रोरीन टेलर थेन रोकार्टे

नामाङ्ङ ग्यांनरी 'या।ओ।ओन' पीया मेम कीन्मी न्याया ङ्रोरीन टेलर थेन ङ्रोकार्टम्रे दीङ्ङ वि.स.२०१५ री न्नुपला सावाङ्ङ नाम्म्याटी टीमी नामाङ्ङ ग्यांनला ओन्नाल ङ्री(४०) यीगीला कान म्वानिम वर्णयाला डामेवा लाजी । थेरी यीग्या(थ्यन्ज्रन) २० थेन यीग्मा(म्वार)२० मुला। चु नामाङ्ङ ग्यांनला अनुमन्थानला ग्यांन लीच्छा नामाङ्ङ ग्यांनरी या।ओ।ओन "बचन", भजन संग्रह, थेन "इयङम स्यांग लाक" अनौपचारिक शिक्षाला छ्युम देय गीकछ, डीकछा नाम्छा ङ्रीयेन विमला नामाङ्ङ थेन.... मीनरी म यांम्या नोन नम्मा मुला । आहीन्या।ओ नोन कर्णबहादुर नामाङ्ङ थेन विमला नामाङ्ङला "नुपला नामाङ्ङ ङ्रीम्मेरी" नान पीजी ।

(ख) नामाङ्ङ ग्यो।ओ सेङजाङ

दीङ्ङ २०५९ ङ्याम्बाला(अमार४६) नोमर दोना नामाङ्ङ ग्या।ओ सेङजाङ्ङ म्हाङ्ङला नामाङ्ङ ग्यांनदा ङ्रीतङ्ङ ङ्रीमीम नङ्ङ्या यान्जनमे याबाङ्ङ लामी भाषा वैज्ञानीक दुगुदा ङ्रीम्मी नामाङ्ङ ग्यांनला का।ओ डामेवा लाजी । चु ग्यांनमे नामाङ्ङ ग्यांनला ४१ यीगी मुना काम का।ओ म्वानिम डामेना लाजी थेरी यीग्या ब्यन्ज्रन यीगी ३१ थेन यीग्मा म्वार यीगी १० डामेवा मुला चु ङ्रीतङ्ङ ङ्रीमीम नङ्ङ्या ग्यांम नामाङ्ङ ब्यांकण्ण, छाम्ङ्रीम(गङ्ङ्यागङ्ङमे नेपाला नन्पाला), याम्ङ्ना(मासिक पत्रिकाकार्ट) पीया छीया ग्यांन लाजी ।

(ग) नेपाल नामाङ्ङ गोरङ्ङ

२०५९ दीङ्ङला, मनीङ्ङ(अमार ७९) दोना नेपाल नामाङ्ङ गोरङ्ङमे नामाङ्ङ ग्यांनदा पीया, छीया थेन ङ्रीजेवा ङ्रीमीम नङ्ङ्यारी (आवश्यक तथा मानकीकरण कार्यशाला) गगाङ्ङ नङ्ङ्री। गोरङ्ङला चु ग्यांनमे नोन, नामाङ्ङ ग्यांनला यीग्या यीग ३१ थेन यीङ्ङ्या(।)१० नामाङ्ङ ग्यांनदा काम(म्वानीम) डामेवा लाजी । चु ङ्रीतङ्ङ ङ्रीमीम ग्यांम अङ्रिनमान नामाङ्ङला "लेखिक वडुंचुक फेर नामाङ्ङ ग्यांनवेङ्ङ", नामाङ्ङ नामदा(नामाङ्ङ ग्या।ओ ो नैमासिक पत्रिका), कानङ्ङोङ्ङडाङ(हवाङ्ङ पत्रिका), हाओनेर गीकछा अनौपचारिक शिक्षाला म्यान्म्याकार्टे चु नामाङ्ङ ग्या।ओ।ओ ङ्रीमीमरी ङ्रीया छीया ग्यांन याजी ।

(घ) यीगी दाम्बा

ग्यांन्या।ओ ग्यांन ग्या।ओ।ओ नामा।ओ नोन हौन्ना ग्या।ओ।ओ यीगारी यीगी थेया मुला । यीगी दाम्बा ग्यांन वीमान थे नान ङ्रानी या ग्यांनला युरुम्मीकार्टम्रे दाम्बाला यीगीरा नान थे ग्या।ओ।ओ यीगी पाङ्ङ्या ङ्रीम मुला हपाङ्ङ नामाङ्ङ ङानीला नान नेपाल नामाङ्ङ गोरङ्ङमे दीङ्ङ २०५९ री थेन ग्याकार युरुम्मा अम्रिल भारतीय नामाङ्ङ पीङ्ङ संघ, मिक्कीम नामाङ्ङ पीङ्ङ संघमे दीङ्ङ २०५१ नाङ्गालारी नोन नामाङ्ङ ग्या।ओ।ओ यीगी दाम्बा ग्यांन छाङ्ङला लाङ्गीन्या मुला।

(१)जाम्बुलीङ स्योरला नामाङ्ङ यीगी जोंम्ना, गान्तोक

दीङ्ङ वि.स. २०५१ गान्तोक मीक्कीमरी जाम्बुलीङ स्योरला नामाङ्ङ यीगी डामेवा जोंम्ना नाङ्गी ग्याकारदानला मीक्कीम सरकारम्रे गोङ्ङवा चु जोंम्नोन नामाङ्ङ यीगी पाङ्ङ्या हेन्ठे नामाङ्ङम डामेवा लामान डोमी ङ्याम्मी स्याया छ्याओ।ओ यीगदान नामाङ्ङला यीगी मेङ्गोवा वीमी नेपाल नामाङ्ङ गोरङ्ङ ग्याम्म अङ्रिनमान नामाङ्ङ थेन ग्याकारदान मिक्कीमला गान्या वृद्ध छीगीङ्ङ नामाङ्ङम ङ्रीमान फुन्या मुला नामाङ्ङ ग्यांन संघमेङ्ङ मेङ्गङ्ङला अमृत यान्जनमे ग्याकार यीगी नामाङ्ङ ग्यांनदा ङ्रीया नाम थान्ना मुला ।

(२) मा।ओसोर ग्याकार दान, ङ्रप

दीङ्ङ जुलाई १९९६ री ग्याकारदावला ग्या।ओ मा।ओग्रानाल्या कुङ्ङला मा।ओनेर(भारतला केन्द्रीय भाषा अनुसन्धान केन्द्र मैसुरु)टी च्यूङ्रीम ङ्रान दोनाला भाषावैज्ञानिक छोम्पाध्याण परिक्षण ग्यांम्मे नामाङ्ङ ग्यांनदा ङ्रीजारी ग्याकार(देयनागरी) आहीन अुरुन(अंचन) यीग ग्यांम्मे नामाङ्ङ ग्या।ओला काम ध्वनीदा याबाकार्टे यीगी दाम्बी नामयीगला ङ्रीमीम मेङ्गाला नाम थान्ना । मा।ओनोरगी नेपाल ग्यांम अमृत यान्जन थेन मीक्कीम ग्यांम क गम मीदुङ थेन स्थान्ना गारगीक हो नीजा मुला ।

(३)जाम्बुलीङस्योरला नामाङ्ङ जोंम्ना

दीङ्ङ सन २००१ री अप्रील भारतीय नामाङ्ङ पीङ्ङ संघ, मीक्कीम नामाङ्ङ पीङ्ङ संघ थेन नेपाल नामाङ्ङ गोरङ्ङम ङ्राङ्ङ नुङ्ना दुआ हेन्ठे ङ्रान्नी नेन्नी स्याया यीगी।लामाम छाङ्ङ्ङ ङ्रीया यीगी) नामयीगरी सान नामाङ्ङ ग्यांनदा ङ्रीया छीगा। ङ्रयांग लाचारी। यांगी मान युरुम्मा थेन 'जाम्बुलीङ स्योरी(सांङ्ङ्रिय थेन अन्तरराष्ट्रिय) नामाङ्ङ जोंम्ना ग्यामनान नामयीगा नामाङ्ङ ग्या।ओला यीगी डाम्मी । दीङ्ङ २००१ री याच्चुगी नाया चु 'जाम्बुलीङस्योरला नामाङ्ङ ग्या।ओ ग्यांनला यीगी नामयीगदा डामेवा लाजी ।

चुगङ्ङ लामी नामाङ्ङ ग्यांनला ङ्रीजेवा ङ्रीमीम नङ्ङ्यार ो नामाङ्ङ लामाङ्गुगुम डोमी स्याया छ्याओ।ओला यीग ग्याम्मे नामाङ्ङ ग्यांनला कानदा नोया यीगीकार्टम्रे दाम्बी नामयीग नामाङ्ङ लिपि नङ्ङ्या मुला। चु नोन नामयीग लिपिरी ग्याकार दानला मीक्कीमरी नामाङ्ङ ग्यांनला लाप्चाङ्गरी लाप्चा म्यांन्ना यो कीनाचकाङ्ङ ङ्रा दाना ङ्रीमीङ्ङीनी छाम्मा ग्यांन नाया मुला थेनङ्ङ नुङ्ना(ङ्राङ्गङ्ङवान) ला गीकरी ङ्रीम्म *सीक्कीम हेराल्ड* मीनला नामगांग(नमाचार) म्यांन्या नामयीग नामाङ्ङ लिपिरी नामाङ्ङ ग्यांनरी थान्नीटीना(चीया मुला ।

अजितमान तामाङ थेन राजेन्द्र थोकर

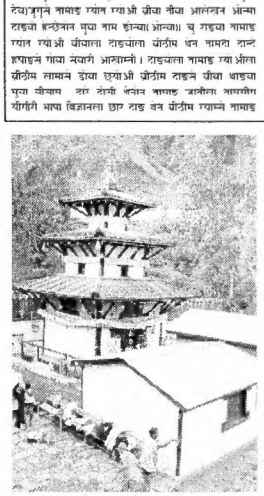

ङ्रयाङ्ङला कंगपनुङ्ङ थेन ङ्रयाङ्ङला नुङ्ना याम्ना । ङ्रयाङ्ङ नामाङ्ङ्ङानीला नुङ्ना ग्लाला ङानाङ्ङ ङ्रीया । ङ्रयाङ्ङला आनमेम याया ग्ला याम्ना थेन नुङ्ना ग्लाना? ङ्रीया यीगी ङ्रयाङ्ङ नामाङ्ङला ङाकाला या ङामकार्टम्रे मा।ओया मुला । चीमाम दारला कम्प्यूटरला दुगुङ्ङरी छार नीम थेन छाम्छाम गेमरीम ङ्रेङ्ङा थेन ङ्रयाङ्ङला गेमरीमदा ङ्रंला नाङ्ङ्या लाया चु दुगुङ्ङरी नामाङ्ङ ङानीला डामेवा पोंङ्चानकार्ट ङ्रार गान्तीला माङ्गरी मार मा।ओया गङ्ङ मा।ओनाया मुला ।

ओन्मा दाङ्ङ्या ङ्रयाङ्ङला आनमेमम्म यीगी थान्ना नुङ्ना याम्नाला स्याम्या, दोङ्गरपला स्याम्या, छ्युम, देय थेन युङ्ङरी जिलासेंत्र, नाङ्गलेङ्गकार्ट ङ्रान्ना आम्याप्पना।ओ नान ङ्रयाङ्गालानी नुङ्ना दोना मा।ओरी चीमाम नामाङ्ङ ग्यांनका।ओ भाङ्गित्य नाङ्ङ ङ्रयाङ्ङला दोङ्गरपं, नुङ्ङराप केंगप थेन नुङ्ना याम्नाला का।ओगन याङ्ङ्ना ।

ङ्रयाङ्ङ नामाङ्ङ ङानीला याङ्ङान नाम्बयीग नामाङ्ङला लिपिरी नान ङ्रयाङ्ङला का।ओगन याङ्ङ्ना यीगी ङ्रयाङ्ङ नाम्म्या। का।ओगन ङ्रयाङ्ङला यीगी नामयी ङ्रयान ङ्रयाङ्ङ्ङ कवनी ग्यानाम्मी ङ्रङ्गनी ङ्रयाङ्ङी चीमाम ङ्रयाङ्ङ नामाङ्ङला का।ओगन नाम्म्या। का।ओगन। 'बीक्रेन नामछ्याओ।ओ' यीगी नामयी ङ्रयान ङ्रयाङ्ङ्ङ कवनी ग्यानाम्मी ङ्रङ्गनी ङ्रयाङ्ङ नामाङ्ङला का।ओगन नाम्म्या। का।ओगन। 'बीक्रेन नामछ्याओ।ओ' ङ्रयाङ्ङ नुङ्ना याङ्ङ्ना ।

दाङ्ङ्या ङ्रयाङ्ङ नामाङ्ङ युरुम्मला ङ ओ च्यूङ्रीम ग्यान या ङ्रयाङ्ङ ङ्रयाङ्ङ्ङ मुला नाम दाङ्ङ्यारी ङ्रीजेवा याङ्ङ्ना मुला । नाम्म्या मंमकार्टम्रे ङ्रयाङ्ङ नामाङ्ङ ङानीला ङ ओकी फोला नन्म्या नाम थेन नुङ्ना याम्ना या चु दाङ्ङ्यारी ङ्रयाङ्ङ नुङ्ना याम्ना ङ ओकी फोला नन्म्या नाम थेन नुङ्ना याम्ना या चु दाङ्ङ्यारी ङ्रयाङ्ङ नुङ्ना याम्ना ङ ओकी फोला नन्म्या नाम्बा ङ्रयाङ्ङ्ङ ङ्रयाङ्ङ्ङ्